

Besluit van de gemeenteraad van de gemeente Hoeksche Waard houdende regels omtrent begraafplaatsen

De raad van de gemeente Hoeksche Waard,

gelezen het voorstel van het college d.d. 8 september 2020;

gelet op gelet op artikel 35 van de Wet op de lijkbezorging en artikel 149 van de Gemeentewet;

besluit:

1. De notitie 'Begraafplaatsenbeleid gemeente Hoeksche Waard 2021-2040' vast te stellen.
2. Kennis te nemen van de memo 'Beleidsplan begraafplaatsen Hoeksche Waard, Extra toelichting raadsleden'.
3. De toe te passen tarieven af te stemmen op gelijkblijvende baten ten opzichte van de begroting van 2021 (optie 1).
4. De 'Beheerverordening gemeentelijke begraafplaatsen Hoeksche Waard 2021' vast te stellen.

Begraafplaatsenbeleid Hoeksche Waard 2021-2040

31 augustus 2020

1. Inleiding

De Hoeksche Waard heeft 25 gemeentelijke begraafplaatsen. Hiervan zijn 16 begraafplaatsen actief in gebruik. Dat wil zeggen dat hier nieuwe graven worden uitgegeven. Op 3 begraafplaatsen wordt alleen nog begraven in eerder uitgegeven graven (bijzettingen). Op 6 oude begraafplaatsen wordt niet meer begraven. Bijlage 1.1 bevat een overzicht.

In deze notitie beschrijven we het nieuwe geharmoniseerde beleid voor alle gemeentelijke begraafplaatsen in de Hoeksche Waard. We beschrijven onze visie op het gebruik en beheer van de gemeentelijke begraafplaatsen voor de middellange termijn. Het nieuwe begraafplaatsenbeleid is tot stand gekomen na een inventarisatie en analyse, waarin we onder meer hebben gesproken met lokale uitvaartverzorgers en steenhouwers. Daarmee hebben we de knelpunten in de bestaande situatie in beeld gebracht.

We hebben de bevindingen beschreven in de notities 'Harmonisatie begraafplaatsenbeleid gemeente Hoeksche Waard' en 'Behoeftte en capaciteit gemeentelijke begraafplaatsen Hoeksche Waard'. We hebben beide notities besproken met de raad.

Vervolgens heeft de raad in haar bijeenkomst van 3 maart 2020 de volgende richtinggevende uitgangspunten meegegeven aan het college voor het harmoniseren van het gemeentelijk begraafplaatsenbeleid:

- Het ruimen van graven gebeurt ondergronds passief; pas wanneer de ruimte nodig is voor hergebruik van graven.
- De graven worden bovengronds actief geruimd; grafbedekking wordt na het einde van de gebruikstermijn verwijderd om rechtsongelijkheid te voorkomen.
- In beginsel onderhoudsniveau A toepassen in combinatie met traditioneel groenbeheer, onderzoeken of het mogelijk is op delen van begraafplaatsen ecologisch beheer (onderhoudsniveau C) toe te passen.
- Behoud van oorlogsgraven en watersnoodrampgraven, onderzoek doen naar en inventariseren van historisch waardevolle graven.
- Zowel kortere als langere uitgiftetermijnen hanteren bij het uitgeven van graven om nabestaanden ruime keuzes te bieden.
- De grafbedekking op de graven wordt onderhouden door nabestaanden zelf.
- De bestaande gemeentelijke aula's overdragen aan marktpartijen.
- De kwaliteit van begraafplaatsen en dienstverlening is belangrijker dan de kosten.
- De tarieven afstemmen op de regio.
- Ruimere asbestemmingen op de begraafplaatsen mogelijk maken.

We hebben de richtinggevende uitgangspunten van de raad uitgewerkt tot het nieuwe beleid voor alle gemeentelijke begraafplaatsen in de Hoeksche Waard dat is gebaseerd op 4 pijlers:

- dienstverlening;

- ruimtelijke kwaliteit;
- behoefte en capaciteit;
- financieel beheer.

2. Dienstverlening

2.1. Behoud bestaande begraafplaatsen

De Hoeksche Waard bestaat uit een groot aantal dorpen. Zij vormen een belangrijke kernkwaliteit van de Hoeksche Waard. Het zijn hechte gemeenschappen waarin men voor elkaar zorgt en sterk met elkaar verbonden is. De begraafplaatsen hebben een belangrijke plaats in deze gemeenschappen. We vinden het belangrijk dat nabestaanden ook in de toekomst hun overleden dierbaren in hun directe nabijheid een rustplaats kunnen bieden. Er verandert daarom niets aan de bestaande situatie waarin in de meeste kernen begraven mogelijk is. De bestaande begraafplaatsen behouden hun unieke karakter. We kiezen voor een zo groot mogelijke uniformiteit in de dienstverlening op alle gemeentelijke begraafplaatsen.

2.2. Ruime keuzemogelijkheden uitgiftetermijnen

De samenleving verandert. De wensen bij het kiezen voor een rustplaats van overledenen veranderen ook. We spelen daar op in door ruime keuzemogelijkheden aan te bieden. Nabestaanden kunnen kiezen uit een algemeen graf voor 15 jaar of een particulier graf voor een periode van 10, 25 of 35 jaar. Verlenging van een particulier graf is steeds opnieuw mogelijk met 5 of 10 jaar. Op deze manier geven we invulling aan de wens van de raad om rekening te houden met de verschillen in financiële draagkracht. De lagere kosten bij uitgifte van een particulier graf voor 10 jaar maken een particulier graf ook mogelijk voor minder draagkrachtigen. Daarmee is voor sommige nabestaanden de keuze voor een particulier graf nu ook een bereikbaar alternatief voor een algemeen graf of cremieren. Particuliere kindergraven zijn de eerste 35 jaar kosteloos. Hiermee houden we rekening met de emotie rondom de sterfte van een kind. De nieuwe uitgiftetermijnen worden toegepast vanaf 1 januari 2021.

2.3. Asbestemmingen mogelijk op elke begraafplaats

Het crematiecijfer in de Hoeksche Waard zal naar verwachting de komende jaren toenemen. We willen de groeiende groep nabestaanden van gecremeerde overledenen ruime mogelijkheden bieden voor asbestemmingen op een gemeentelijke begraafplaats in de Hoeksche Waard. Op alle begraafplaatsen is het mogelijk urnen te begraven in een gewoon graf. Op de grotere begraafplaatsen die we actief gebruiken bieden we nabestaanden de gelegenheid om urnen te bewaren in een urnenmuur. Daarmee komen we tegemoet aan bestaande behoeften. We verruimen de mogelijkheden voor het verstrooien van as op alle actief gebruikte begraafplaatsen.

We bekijken per begraafplaats wat de mogelijkheden zijn om mooie en respectvolle strooiplaatsen te realiseren. Daarnaast kan het verstrooien van as tegenwoordig op veel andere plaatsen. Er zijn daarvoor voor nabestaanden uiteenlopende alternatieven beschikbaar in de openbare ruimte of op andere locaties zoals natuurgebieden en rivieroeveren. Hiervoor is toestemming van de eigenaar van de grond nodig. Voor de urnenmuren kiezen we voor een modulair systeem en beginnen met een muur van 9 nissen. Afhankelijk van de behoefte kan het aantal nissen later eenvoudig worden uitgebreid.

De nieuwe urnenmuren plaatsen we op de grotere begraafplaatsen waar nu nog geen urnenmuur is. Dat zijn de actief gebruikte begraafplaatsen in Piershil, Goudswaard, Nieuw-Beijerland en Zuid-Beijerland. We plaatsen de urnenmuren gefaseerd in de periode 2021-2024 om zo de kosten te spreiden.

2.4. Exploitatie van aula's door particuliere organisaties

We hebben op de begraafplaatsen te maken met veranderende wensen ten aanzien van de uitvaartceremonie. Voorheen was er vaak sprake van een sobere uitvaart passend in de bestaande traditie. We zien een ontwikkeling waarbij men op een meer eigentijdse manier afscheid wil nemen. De nabestaanden willen aan de uitvaart, het afscheid en de verwerking na de uitvaart steeds meer een persoonlijk karakter geven. Hiermee stellen zij steeds hogere eisen aan de kwaliteit van de faciliteiten op begraafplaatsen. We kunnen met onze aula's in hun huidige vorm niet meer voldoen aan de veranderende wensen van nabestaanden. We laten de exploitatie van de aula's op de begraafplaatsen daarom over aan marktpartijen. Op een aantal gemeentelijke begraafplaatsen hebben we inmiddels goede ervaringen met de exploitatie van een aula of afscheidshuis op onze begraafplaatsen door marktpartijen. We stoppen met de exploitatie van de bestaande aula's per 1 januari 2021. We bieden de aula's aan marktpartijen aan met als voorwaarde dat na verkoop de aula's beschikbaar blijven voor alle uitvaartverzorgeren. De aula's behouden daarmee hun openbare karakter.

2.5. Centraal gedenkmonument

Op de begraafplaatsen waar een ruiming van de grafbedekking heeft plaatsgevonden (bovengrondse ruiming), plaatsen we een centraal gedenkmonument ter nagedachtenis aan de overledenen in deze

graven. We bieden nabestaanden van overledenen uit deze graven de mogelijkheid om een naamplaatje aan te brengen op het gedenkmoment.

Op een aantal begraafplaatsen is dat nu al mogelijk en daar wordt dat erg gewaardeerd. Nabestaanden hebben daarmee ook na de verwijdering van het gedenkteken nog een plek waar zij hun overleden dierbaren persoonlijk kunnen gedenken. We breiden daarom deze dienstverlening uit naar meer gemeentelijke begraafplaatsen in de Hoeksche Waard. De bestaande gedenktekens op de verzamelgraven op de begraafplaatsen in Klaaswaal, Numansdorp, Oud-Beijerland en Zuid-Beijerland passen we aan zodat het aanbrengen van naamplaatjes mogelijk wordt. Op de overige begraafplaatsen plaatsen we de komende jaren het gedenkmoment na uitvoering van de eerstvolgende ruiming van de grafbedekking (ca. 2021-2025). We doen dit gefaseerd zodat we de kosten spreiden.

3. Ruimtelijke kwaliteit

3.1. Hoog onderhoudsniveau

Een groene omgeving heeft een positieve uitwerking op het verwerken van verdriet. We vinden het belangrijk dat onze begraafplaatsen fijne plekken zijn voor nabestaanden om hun overledenen in alle rust respectvol te gedenken. We onderhouden alle actief gebruikte begraafplaatsen en de begraafplaatsen waar alleen nog bijzettingen plaatsvinden op kwaliteitsniveau hoog (A). De begraafplaatsen hebben daarmee een verzorgde, groene uitstraling.

De buitendienst voert het onderhoud uit, daar waar nodig ondersteund door aannemers. Ook bij het delven van graven ondersteunen aannemers. De huidige contracten lopen af waardoor nieuwe aanbestedingen nodig zijn. De afgelopen jaren zijn de marktprijzen voor groenbeheer aanzienlijk toegenomen ten opzichte van de huidige contractprijzen.

Het hoge onderhoudsniveau en de veranderende marktprijzen leiden ertoe dat de jaarlijkse kosten voor het onderhoud structureel toenemen.

3.2. Vergroten biodiversiteit

De biodiversiteit van onze leefomgeving staat onder druk. Begraafplaatsen behoren tot de rustigste plekken, voor de mens maar ook voor planten en dieren. Begraafplaatsen bieden daarom kansen om de biodiversiteit te vergroten. We pakken die kans door op een aantal begraafplaatsen, daar waar dat mogelijk is, de ecologische waarde te versterken. We komen daarbij tegemoet aan de wens van de raad om een hoog onderhoudsniveau te combineren met een verbetering van de leefomgeving van bedreigde insecten en andere diersoorten. We vinden het belangrijk om hierbij inwoners en lokale organisaties te betrekken, zoals bijvoorbeeld 'Hoeksche Waard zoemt'. Daar hebben we positieve ervaringen mee in andere delen van de openbare ruimte. We werken samen met hen de plannen verder uit en bekijken op welke wijze we het beheer samen met hen uitvoeren. We denken daarbij aan het aanbrengen van extra beplanting met hogere biodiversiteitswaarden (zoals bloeiende planten en heesters) en het al dan niet tijdelijk extensiever onderhouden van delen van de begraafplaatsen die we niet meteen nodig hebben voor begraven. We verlenen daar waar mogelijk ook medewerking aan initiatieven zoals het plaatsen van insectenhôtels, bijenkasten en vogelhuisjes op de begraafplaatsen. De omvormingen worden de komende jaren gefaseerd gerealiseerd (ca. 2021-2025) om de kosten te spreiden.

3.3. Aandacht voor historisch waardevolle graven

Oude graven op onze begraafplaatsen kunnen ons vaak meer vertellen over de historie van een dorp. We onderzoeken daarom of er op de gemeentelijke begraafplaatsen in de Hoeksche Waard naast de bestaande oorlogsgraven en watersnoodrampgraven nog andere graven en gedenktekens zijn die een bijzondere betekenis hebben. Dat kan zijn vanwege de persoon die er in ligt begraven (cultuurhistorisch) of vanwege de kunsthistorische of funerair-historische waarde van het gedenkteken. Op basis van de resultaten van het onderzoek neemt de raad in 2021 een besluit over het toekomstig beleid voor het behoud van de historisch waardevolle graven.

3.4. Nabestaanden onderhouden grafbedekking

De gedenktekens op algemene en particuliere graven met een lopend gebruiks- of grafrecht zijn eigendom van de belanghebbenden en rechthebbenden. Zij zijn verantwoordelijk voor deze graven. Als de grafbedekking schade of letsel veroorzaakt is de belanghebbende of rechthebbende hiervoor aansprakelijk. In enkele oud-gemeenten voerde de gemeente onderhoudswerkzaamheden uit aan de gedenktekens. We vinden dat nabestaanden zelf verantwoordelijk zijn voor het onderhoud en de toestand van de gedenktekens op de graven van hun dierbaren gedurende de uitgiftetermijn. Gemeente Hoeksche Waard voert daarom vanaf 1 januari 2021 geen onderhoud (meer) uit aan gedenktekens op nieuw uit te geven graven of te verlengen graven om te voorkomen dat belanghebbenden of rechthebbenden de aansprakelijkheid bij de gemeente neerleggen. We respecteren lopende afspraken.

Het onderhoud van de grafbedekkingen is medebepalend voor de beeldkwaliteit van de begraafplaatsen. Als het nodig is spreken we nabestaanden erop aan als zij het nalaten de grafbedekking te onderhouden.

3.5. Verwijdering gedenktekens na beëindiging grafrecht

Na beëindiging van de uitgiftetermijn van een algemeen graf of de beëindiging van het grafrecht van een particulier graf is de gemeente eigenaar van het gedenkteken. We verwijderen op dat moment het gedenkteken (bovengronds ruimen). Dit zorgt ervoor dat we geen kosten maken aan onderhoud van gedenktekens op graven waar niet voor betaald wordt. Graven waarvan de uitgiftetermijn of het grafrecht is beëindigd hebben daardoor geen gedenktekens. Alleen graven met een lopend recht (de graven waarvoor betaald wordt) hebben een gedenkteken. Daarmee wordt rechtsongelijkheid voorkomen. Het is voor rechthebbenden van een particulier graf een prikkel om op tijd het grafrecht te verlengen. We verwijderen jaarlijks de gedenktekens van graven waarvan het grafrecht niet verlengd is. Het aantal verschilt per jaar.

3.6. Oude begraafplaatsen

De 6 oude begraafplaatsen die niet meer in gebruik zijn blijven we onderhouden zoals dat door de voormalige gemeenten werd uitgevoerd. We zorgen ervoor dat de begraafplaatsen schoon, netjes en veilig zijn. Als het bijvoorbeeld om veiligheidsredenen wenselijk is leggen we staande gedenktekens neer zodat deze geen schade of letsel kunnen veroorzaken. In risicovolle situaties verwijderen we de gedenktekens als dat nodig is.

4. Behoeft en capaciteit

4.1. Graven ondergronds ruimen om capaciteit te genereren

Op de meeste begraafplaatsen kan tot 2060 in de behoefte worden voorzien. Voorwaarde is dat er tijdig graven worden geruimd en opnieuw worden uitgegeven. We gaan op deze begraafplaatsen graven ondergronds ruimen op het moment dat er op de begraafplaats op korte termijn opnieuw begraafcapaciteit nodig is. Stoffelijke resten brengen we bijeen in een verzamelgraf. We maken zo optimaal gebruik van de aanwezige begraafcapaciteit van een begraafplaats. Voor nagenoeg alle begraafplaatsen betekent dit dat er geen uitbreiding nodig is. We streven er naar om grotere aantallen graven tegelijk te ruimen. De frequentie van het ruimen is afhankelijk van de beschikbare capaciteit. Dit verschilt per begraafplaats. De kosten voor ondergronds ruimen zijn hierdoor elk jaar anders. De kosten voor toekomstige ruiming waren bij de voormalige gemeenten niet structureel opgenomen in de exploitatiebegrotingen van de begraafplaatsen.

Op de begraafplaatsen waar alleen nog bijzettingen plaatsvinden, voeren we geen ondergrondse ruiming uit.

4.2. Uitbreiding begraafplaats Oud-Beijerland

De capaciteit van de begraafplaats in Oud-Beijerland is niet toereikend om tot 2060 te kunnen begraven. Om ook op de langere termijn in Oud-Beijerland te kunnen blijven begraven kiezen we voor een uitbreiding van de begraafcapaciteit in drie stappen:

1. 2023: ophogen afdeling 2A (ca. 2.000 m²);
2. 2030: inbreiden ter plaatse van de huidige oprijlaan en parkeerplaats aula;
3. nader te bepalen tijdstip: uitbreiden buiten de bestaande begrenzing.

We voeren een actieve monitoring uit van de behoefte en bepalen dan of en in welke mate stap 3 daadwerkelijk nodig is. Een definitief besluit over het tijdstip en de locatie van de uitbreiding is daarom nu nog niet nodig.

5. Financieel beheer

5.1. Effecten maatregelen op financieel beheer

De maatregelen die we de komende jaren uitvoeren leiden tot extra kosten. Voor de genoemde maatregelen hebben we naast de totale kosten ook de gemiddelde jaarlijkse lasten bepaald die daaruit voortkomen. Deze kosten vormen extra kosten ten opzichte van de huidige meerjarenbegroting voor 2021.

In de onderstaande tabel geven we een samenvattend overzicht van de totale kosten van de genoemde maatregelen en de gemiddelde jaarlijkse lasten. De genoemde kosten zijn daarna vergeleken met de gemiddelde jaarlijkse kosten en baten van de basisbegroting voor 2021.

Kosten maatregelen (prijspeil 2020)

Samenvattend overzicht effect jaarlijkse lasten	Investing	Jaarlijks	
		Baten	Lasten

Extra kosten			
Asbestemmingen	€ 60.000		€ 2.400
Onderhoudsniveau A			€ 69.000
Ecologisch beheer	€ 100.000		€ 7.000
Bovengronds ruimen	€ 613.665		€ 15.500
Ondergronds ruimen	€ 2.825.000		€ 70.625
Centraal gedenktekens	€ 39.500		€ 1.000
Uitbreiding Oud-Beijerland	€ 716.550		€ 33.995
- ophogen	€ 435.775		
- inbreiding	€ 280.775		
- uitbreiding	p.m.		
<i>Totaal</i>			€ 199.520
Kostenbesparing			
Exploitatie aula's		€ -24.725	€ -149.269
Totaal extra jaarlijkse lasten		€ -24.725	€ 50.251

Effecten maatregelen op de begroting 2021

	Lasten	Baten	Verschil		Kostendekking
Begroting 2021 (basis)	€ 2.659.108	€ 1.288.930	€ 1.370.178		48%
Effecten maatregelen	€ 50.251	€ -24.725			
Totaal effect	€ 2.709.359	€ 1.264.205	€ 1.445.154	€ -74.976	47%

5.2. Opties voor toe te passen tarieven

De inkomsten zijn afhankelijk van de toe te passen tarieven. We kiezen voor uniforme tarieven voor alle gemeentelijke begraafplaatsen in de Hoeksche Waard. Voor de toe te passen tarieven hebben we 3 opties uitgewerkt waarbij we rekening houden met de kaders die de raad heeft meegegeven.

5.2.1 Algemene uitgangspunten

Voor alle 3 de opties gelden de volgende uitgangspunten:

Grafrecht (uitsluitend recht particulier graf en gebruik algemeen graf):

- tarieven particuliere graven volwassenen: er is een vaststaande proportionele verhouding tussen tarief en termijn (bijvoorbeeld tarief voor 25 jaar is 2,5x tarief voor 10 jaar); geen onderscheid tussen eerste uitgifte en verlenging;
- tarieven particuliere dubbele graven (2-diep of 2x1 naast elkaar): 2x tarief enkel graf;
- tarieven particuliere urnennissen en urnengraven: 0,5x tarief enkel particulier graf;
- tarieven particuliere kindergraven: bij uitgifte gratis voor 35 jaar¹; tarieven verlenging kindergraven: 0,5x tarieven verlengen enkele graven volwassenen;
- gebruik algemeen urnengraf: 0,5x gebruik algemeen graf.

Begraafplaatsonderhoud:

- bijdrage voor het algemeen onderhoud van de begraafplaatsen;
- tarief op basis van aantal te begraven personen in een graf (tarief dubbeldiep is dus 2x enkeldiep);
- vaststaande proportionele verhouding tussen tarief en termijn (bijvoorbeeld tarief voor 25 jaar is 2,5x tarief voor 10 jaar);
- geen onderscheid tussen particuliere en algemene graven;
- tarieven urnengraven en urnennissen gelijk aan 'gewone' graven (enkel diep), ongeacht aantal urnen;
- tarief kindergraven: 0,5x tarief graven volwassene.

¹) Er wordt bij een kindergraf wel vanaf uitgifte een bijdrage voor het begraafplaatsonderhoud in rekening gebracht.

5.2.2 Opties

De 3 opties zijn:

- Optie 1:
  - o baten blijven gelijk aan de jaarlijkse gemiddelde baten in de begroting 2021, de dekking van de extra kosten van de maatregelen komt min of meer overeen met de huidige dekking van kosten (begroting 2021);
- Optie 2:
  - o kosten voor nabestaanden bij eerste begraafing in een dubbel particulier graf (naar verwachting de grootste groep gebruikers van de begraafplaatsen) liggen rond het gemiddelde van de huidige tarieven in de Hoeksche Waard (2019/2020): de kosten van de extra de maatregelen worden niet gedekt door de baten en ook de dekking van de overige kosten neemt af;
- Optie 3:
  - o handhaving van het huidige absolute verschil tussen kosten en baten (saldo) ten opzichte van begroting 2021: de extra kosten van de maatregelen worden volledig gedekt door de baten (effect maatregelen is kostenneutraal).

Voor alle opties geldt:

- kosten inclusief kosten toekomstige maatregelen en dus exclusief kosten en baten amla's;
- kosten inclusief overheadkosten.

In de bijlage worden de tarieven van de drie opties weergegeven.

5.2.3 Financieel effect per optie

De verschillen in baten veroorzaken het verschil tussen de drie opties. De gemiddelde kostendekking in de begroting 2021 is 48%. De verschillen in de opties komen tot uiting in het verschil tussen de baten en de lasten (saldo) en de kostendekking. Per optie zijn deze als volgt.

- Optie 1:
  - o De totale jaarlijkse kosten nemen toe met € 74.976 terwijl de jaarlijkse baten gelijk blijven. Het saldo in deze optie neemt daardoor met dit bedrag toe. Het gemiddelde dekkingspercentage neemt daardoor af tot 47%.
- Optie 2:
  - o De totale kosten nemen toe met € 74.976 terwijl de jaarlijkse baten dalen met € 233.408. Dat betekent dat het saldo in deze optie € 207.193 groter is dan in de gemiddelde begroting 2021. Het dekkingspercentage neemt daardoor af tot 42%.
- Optie 3:
  - o Zowel de totale kosten als de totale baten nemen toe met € 74.976. Het saldo blijft daardoor gelijk met de begroting 2021. Omdat alle extra kosten van de maatregelen gedekt worden neemt de totale kostendekking toe tot 49%.

In de onderstaande tabel vergelijken we de kosten en de baten van de drie opties met de gemiddelde jaarlijkse lasten en baten in de begroting 2021 (prijspeil 2020).

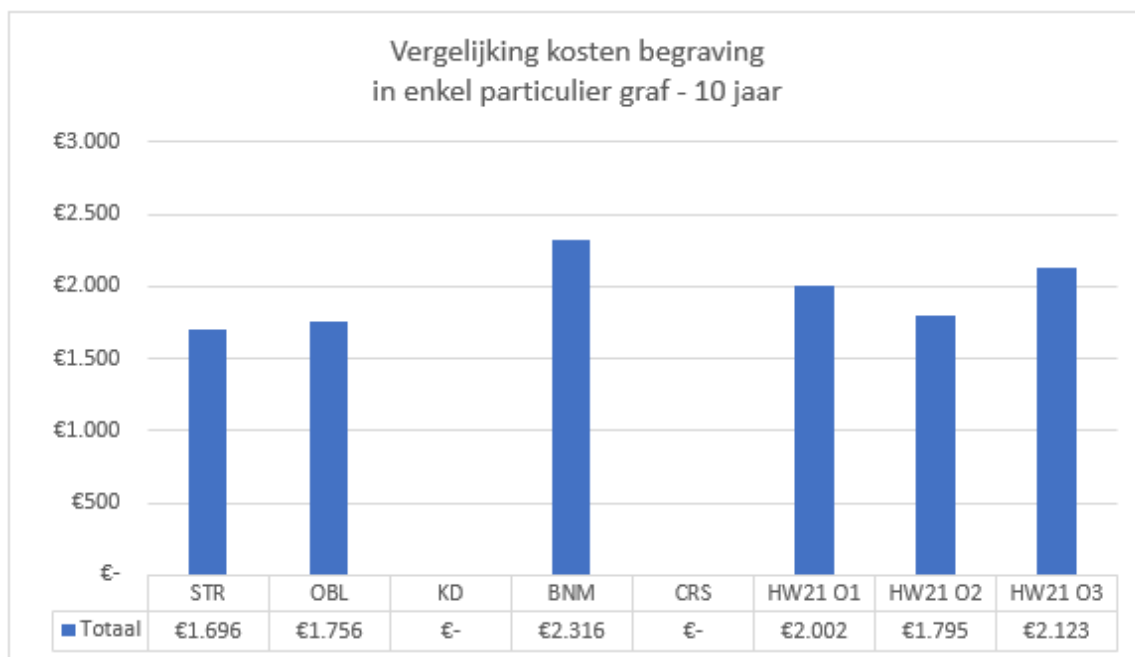
	Lasten	Baten	Resultaat	Vershil t.o.v. Begroting 2021	Kosten-dekking
Begroting 2021 (basis)	€ 2.659.108	€ 1.288.930	€ -1.370.178		48%
Optie 1	€ 2.709.359	€ 1.264.205	€ -1.445.154	€ - 74.976	47%
Optie 2	€ 2.709.359	€ 1.131.988	€ -1.577.371	€ -207.193	42%
Optie 3	€ 2.709.359	€ 1.339.181	€ -1.370.178	€ 0	49%

5.2.4 Tarieven per optie

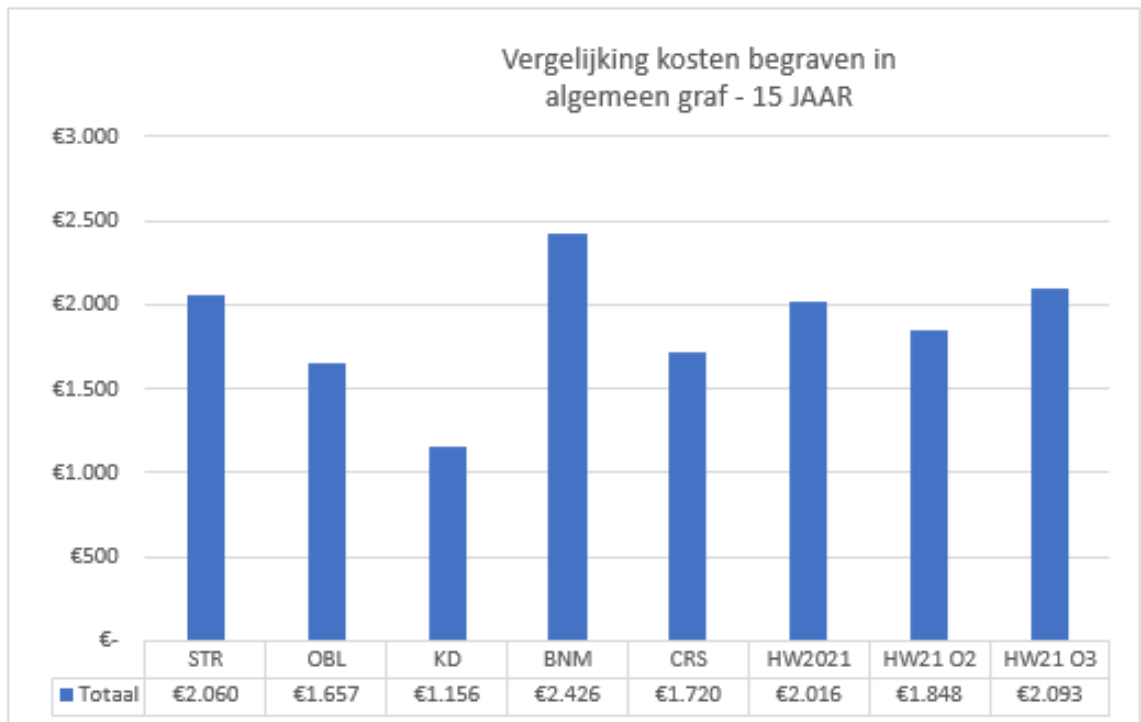
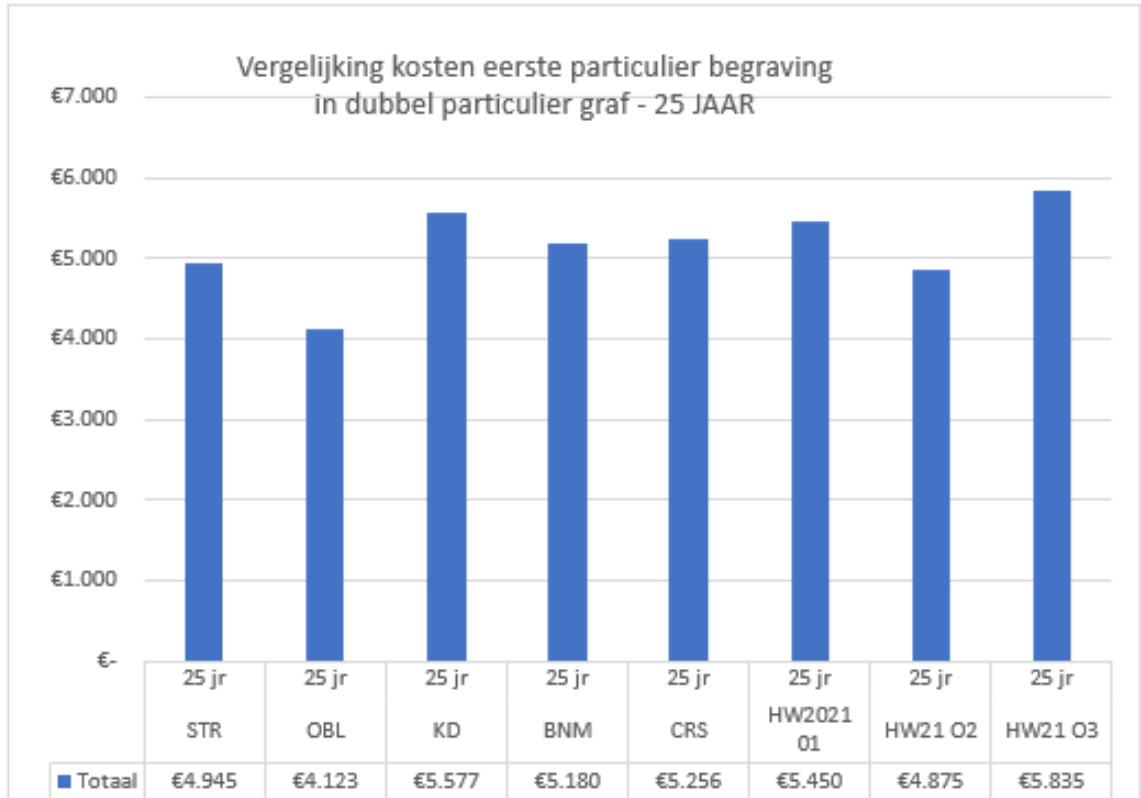
In onderstaande grafieken vergelijken we de toe te passen tarieven van de drie opties met de bestaande tarieven aan de hand drie praktijkvoorbeelden:

- totale kosten voor nabestaanden bij een begraafing in een enkel particulier graf voor 10 jaar;
- totale kosten voor nabestaanden bij eerste begraafing in een dubbel particulier graf voor 25 jaar;

- totale kosten voor nabestaanden bij begraving in een algemeen graf (15 jaar).

STR: Strijen OBL: Oud-Beijerland KD: Korendijk BNM: Binnenmaas CRS: Cromstrijen HW21O1: Optie 1 HW21O2: Optie 2 HW21O3: Optie 3

In de onderstaande tabel vergelijken we de toe te passen tarieven (2021) van de drie opties met de tarieven in de regio (2020) aan de hand van twee praktijkvoorbeelden:

- kosten nabestaanden bij begraving in een enkeldiep particulier graf voor 10 jaar;
- kosten nabestaanden bij eerste begraving in een dubbel particulier graf voor 25 jaar;
- kosten nabestaanden bij begraving in een algemeen graf.

Vergelijking regionale tarieven 2020 bij eerste begraafing in particulier graf en begraafing in algemeen graf				
	<i>Particulier dubbel graf</i>		<i>Algemeen graf</i>	
<i>Gemeente</i>	<i>Termijn</i>	<i>Totale kosten</i>	<i>Termijn</i>	<i>Totale kosten</i>
Nissewaard 2020	20 jaar	€ 5.190	15 jaar	€ 2.018
Albrandswaard 2020	25 jaar	€ 5.995	10 jaar	€ 1.840
Barendrecht 2020	20 jaar	€ 4.835	15 jaar	€ 1.810
Zwijndrecht <u>2019</u>	30 jaar	€ 5.657	20 jaar	€ 2.246
Dordrecht 2020	30 jaar	€ 4.635	15 jaar	€ 2.445
Moerdijk 2020	20 jaar	€ 3.298	10 jaar	€ 1.285
Goeree-Overflakkee 2020	30 jaar	€ 4.728	10 jaar	€ 2.276
Hoeksche Waard 2021 optie 1	25 jaar	€ 5.450	15 jaar	€ 2.016
Hoeksche Waard 2021 optie 2	25 jaar	€ 4.875	15 jaar	€ 1.853
Hoeksche Waard 2021 optie 3	25 jaar	€ 5.835	15 jaar	€ 2.093

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Hoeksche Waard gehouden op 13 oktober 2020.

*G. de Schipper-Tinga
Griffier*

*A.P.J. van Hemmen
Voorzitter*

Bijlage 1

Gemeentelijke begraafplaatsen

Locatie	Adres	Gebruik
Oud Beijerland		
Oud-Beijerland - algemene begraafplaats	Dievenpad 1, 3262 JT Oud-Beijerland	actief
Oud-Beijerland Joodse begraafplaats (gesloten)	Prinses Irenestraat, 3261 AP Oud-Beijerland	niet in gebruik
Cromstrijen		
Numansdorp - Hallinxweg algemene begraafplaats	Hallinxweg 37, 3281 KC Numansdorp	actief
Klaaswaal - Oud-Cromstrijensedijk WZ algemene begraafplaats	Oud-Cromstrijensedijk WZ 43, 3286 BS Klaaswaal	actief
Numansdorp - Torenstraat oude begraafplaats (gesloten)	Torenstraat 18a, 3281 XP Numansdorp	niet in gebruik
Strijen		
Cillaarshoek	Keizersdijk 106a, 3291 CE Strijen	actief
Strijen	Kerkstraat 78a, 3291 AM Strijen	actief
Strijensas	Havenstraat 7, 3292 AB Strijensas	actief
Korendijk		
Piershil - algemene begraafplaats	Oud Piershilseweg 4, 3265 LG Piershil	actief
Piershil - oude begraafplaats (gesloten)	Voorstraat 24, 3265 BV Piershil	niet in gebruik
Goudswaard - algemene begraafplaats	Vaartweg 2, 3267 LT Goudswaard (gedeeltelijk gesloten)	actief
Nieuw-Beijerland - algemene begraafplaats	Kreekkant 3, 3264 LW Nieuw-Beijerland	actief
Nieuw-Beijerland - oude begraafplaats	Wilhelminastraat 31B, 3264 XR Nieuw-Beijerland	alleen bijzettingen
Zuid-Beijerland - algemene begraafplaats	Koninginneweg 23A, 3284 KJ Zuid-Beijerland	actief
Zuid-Beijerland - oude begraafplaats (gesloten)	Dorpsstraat 175, 3284 AG Zuid-Beijerland	niet in gebruik
Binnenmaas		
De Essenhof	Sportlaan 2, 32977 TG Puttershoek	actief
Puttershoek Bernhardlaan - oost	Bernhardlaan, 3297 CB Puttershoek	alleen bijzettingen
Puttershoek Bernhardlaan - west (gesloten)	Bernhardlaan 3, 3297 CB Puttershoek	niet in gebruik
s-Gravendeel Kerkstraat (gesloten)	Kerkstraat 's-Gravendeel	niet in gebruik
s-Gravendeel Maasdamseweg	Maasdamseweg 1a, 3295 LC 's-Gravendeel	actief
Westmaas	Manhille 1, 3293 XH Westmaas	actief
Mijnsheerenland	Raadhuislaan 42, 3271 BT Mijnsheerenland	actief
Heinenoord	Oud-Heinenoordseweg 2a, 3274 KD Heinenoord	actief
Maasdam	Raadhuisstraat 37, 3299 AP Maasdam	alleen bijzettingen
Sint Anthoniepolder	Polderdijk 67, 3299 LM Maasdam	actief

Bijlage 2

Tarieven 2021 per optie

TARIEVENTABEL LIJKBEZORGINGSRECHTEN 2021	Optie 1	Optie 2	Optie 3
LIJKBEZORGING			
Begraven			
begraven overledene 12 jaar of ouder of het herbegraven van stoffelijke resten	€ 950	€ 900	€ 980
begraven overledene 0 - 12 jaar	€ 475	€ 450	€ 490
toeslag buitengewone uren	€ 355	€ 275	€ 400
Asbestemmingen			
het plaatsen of bijzetten van een asbus of urn	€ 405	€ 225	€ 420
het verstrooien van as per asbus	€ 165	€ 125	€ 175
Grafbedekking en grafkelder			
vergunning voor het plaatsen van een grafbedekking	€ 190	€ 125	€ 215
vergunning voor het plaatsen van een grafkelder	€ 1.560	€ 1.450	€ 1.650
VERLENEN VAN RECHTEN (INSTANDHOUDING)			
Verlenen van rechten			
dubbel particulier graf voor een periode van 10 jaar	€ 690	€ 650	€ 786
dubbel particulier graf voor een periode van 25 jaar	€ 1.725	€ 1.625	€ 1.965
dubbel particulier graf voor een periode van 35 jaar	€ 2.415	€ 2.275	€ 2.751
enkel particulier graf voor een periode van 10 jaar	€ 345	€ 325	€ 393
enkel particulier graf voor een periode van 25 jaar	€ 863	€ 813	€ 983
enkel particulier graf voor een periode van 35 jaar	€ 1.208	€ 1.138	€ 1.376
particuliere urnennis voor een periode van 10 jaar	€ 173	€ 163	€ 197
particuliere urnennis voor een periode van 25 jaar	€ 431	€ 406	€ 491
particuliere urnennis voor een periode van 35 jaar	€ 604	€ 569	€ 688
particulier urnengraf voor een periode van 10 jaar	€ 173	€ 163	€ 197
particulier urnengraf voor een periode van 25 jaar	€ 431	€ 406	€ 491
particulier urnengraf voor een periode van 35 jaar	€ 604	€ 569	€ 688
particulier kindergraf tot 12 jaar voor een periode van 35 jaar	€ -	€ -	€ -
Verlenging van rechten			
verlenging dubbel particulier graf met 5 jaar	€ 345	€ 325	€ 393
verlenging dubbel particulier graf met 10 jaar	€ 690	€ 650	€ 786
verlenging enkel particulier graf met 5 jaar	€ 173	€ 163	€ 197
verlenging enkel particulier graf met 10 jaar	€ 345	€ 325	€ 393
verlenging particuliere urnennis met 5 jaar	€ 173	€ 163	€ 197
verlenging particuliere urnennis met 10 jaar	€ 345	€ 325	€ 393
verlenging particulier urnengraf met 5 jaar	€ 173	€ 163	€ 197
verlenging particulier urnengraf met 10 jaar	€ 345	€ 325	€ 393
verlenging particulier kindergraf met 5 jaar	€ 86	€ 81	€ 98
verlenging particulier kindergraf met 10	€ 173	€ 163	€ 197
Gebruik algemeen graf			
voor het gebruik van een algemeen graf voor een periode van 15 jaar	€ 100	€ 75	€ 125

voor het gebruik van een algemeen urnengraf voor een periode van 15 jaar	€ 50	€ 38	€ 63
BEGRAAFPLAATSONDERHOUD			
Onderhoud particuliere graven			
een dubbel particulier graf voor een periode van 10 jaar	€ 1.034	€ 890	€ 1.070
een dubbel particulier graf voor een periode van 25 jaar	€ 2.585	€ 2.225	€ 2.675
een dubbel particulier graf voor een periode van 35 jaar	€ 3.619	€ 3.115	€ 3.745
een enkel particulier graf voor een periode van 10 jaar	€ 517	€ 445	€ 535
een enkel particulier graf voor een periode van 25 jaar	€ 1.293	€ 1.113	€ 1.338
een enkel particulier graf voor een periode van 35 jaar	€ 1.810	€ 1.558	€ 1.873
een particuliere urnennis voor een periode van 10 jaar	€ 517	€ 445	€ 535
een particuliere urnennis voor een periode van 25 jaar	€ 1.293	€ 1.113	€ 1.338
een particuliere urnennis voor een periode van 35 jaar	€ 1.810	€ 1.558	€ 1.873
een particulier urnengraf voor een periode van 10 jaar	€ 517	€ 445	€ 535
een particulier urnengraf voor een periode van 25 jaar	€ 1.293	€ 1.113	€ 1.338
een particulier urnengraf voor een periode van 35 jaar)	€ 1.810	€ 1.558	€ 1.873
een particulier kindergraf tot 12 jaar voor een periode van 35 jaar	€ 905	€ 779	€ 936
Onderhoud particuliere graven - verlenging			
verlenging dubbel particulier graf met 5 jaar	€ 517	€ 445	€ 535
verlenging dubbel particulier graf met 10 jaar	€ 1.034	€ 890	€ 1.070
verlenging enkel particulier graf met 5 jaar	€ 259	€ 223	€ 268
verlenging enkel particulier graf met 10 jaar	€ 517	€ 445	€ 535
verlenging particuliere urnennis met 5 jaar	€ 259	€ 223	€ 268
verlenging particuliere urnennis met 10 jaar	€ 517	€ 445	€ 535
verlenging particulier urnengraf met 5 jaar	€ 259	€ 223	€ 268
verlenging particulier urnengraf met 10 jaar	€ 517	€ 445	€ 535
verlenging particulier kindergraf met 5 jaar	€ 129	€ 111	€ 134
verlenging particulier kindergraf met 10 jaar	€ 259	€ 223	€ 268
Onderhoud algemene graven			
een algemeen graf 15 jaar	€ 776	€ 668	€ 803
een algemeen urnengraf 15 jaar	€ 776	€ 668	€ 803
lopende afspraken : onderhoudsrecht per jaar	€ 52	€ 45	€ 55
SPECIFIEKE DIENSTEN			
opgraven van een overledene	€ 950	€ 900	€ 980
schudden grafruimte zonder herbegraven	€ 950	€ 900	€ 980
schudden i.c.m. het begraven van een recent overledene of herbegraving	€ 475	€ 425	€ 490
opgraven of verwijderen van een asbus	€ 95	€ 95	€ 130
klokluiden	€ 60	€ 50	€ 70

naamplaatje verzamelgraf	gratis	gratis	gratis

Addendum begraafplaatsenbeleid HW 2021-2040

1. Baarhuisjes op de begraafplaatsen

Bestaande baarhuisjes op de begraafplaatsen worden behouden. Dit sluit aan bij het behouden van het unieke karakter van elke begraafplaats.

(aanvullend op hoofdstuk 2.1, pagina 2 begraafplaatsenbeleid HW 2021-2040)

2. Overdragen aula's aan marktpartijen

Wanneer blijkt dat vanuit marktpartijen geen interesse is voor het overnemen van de aula's op de begraafplaatsen informeren en zo nodig overleggen wij met de gemeenteraad hierover.

(aanvullend op hoofdstuk 2.4, pagina 2/3 begraafplaatsenbeleid HW 2021-2040)

3. Kindergraven

De eerste uitgiftetermijn van een kindergraf wordt gesteld op 70 jaar met gelijkblijvende onderhoudsbijdrage (€ 905). Als na het einde van de gebruikstermijn door nabestaanden wordt gekozen voor het ruimen van het graf, bieden we de mogelijkheid te blijven gedenken bij een speciaal daarvoor ingerichte kinderherdenkingsplek op de begraafplaats.

(aanvullend op hoofdstuk 2.2, pagina 2 en hoofdstuk 5.2.1, pagina 7 begraafplaatsenbeleid HW 2021-2040)

Dit addendum maakt integraal onderdeel uit van en is onlosmakelijk verbonden met het Begraafplaatsenbeleid HW 2021-2040 (p.m). Bij een eventuele herziening van dit beleid, zal dit addendum ook onderdeel zijn van de herziening.